

Erasmus+ - Projekt

„Turvapaikanhakijoita, pakolaisia ja maahanmuuttajia tukevien henkilöiden laadullistaminen ja ammattillistaminen”

Maahanmuuttajia auttavien ja tukevien henkilöiden
laatustandardit viidelle erilliselle laatumoduulelle

(Heike Arold)

Projektikoordinointi

VHS-Rendsburger Ring e.V.
Rainer Nordmann
Phone: 0049 (0) 4331 20880
Mail: nordmann@vhs-rendsburg.de
www.vhs-rendsburg.de

Tuotevastuu

nordprojekte Kaufmann&Partner
Ralf Kaufmann, Heike Arold
Phone 0049 (0) 4331 77077-10
Tel.: +0049 (0)4331 148791
Mail: kaufman@nordprojekte.de
arold@inba-sh.de
www.nordprojekte.de
www.inba-sh.de

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sisältö

1. Johdanto	4
2. "Laatu" and "Laatustandardi" - määrittelyä.....	4
3. Laatustandardit laadullistamisen kehyksinä.....	4
4. Laadullistamastandardit didaktiivisista ja metodologisista näkökulmista.....	6
5. Laatustandardit osaamisen sisällössä	8
Yhteenveto	9

Eurooppalaisen standardin laadullistamisen profiili työntekijöille ja vapaaehtoisille, jotka toimivat ”turvapaikanhakijoiden, sotapakolaisten ja maahan-muuttajien” tukihenkilöinä ovat kehittäneet Heike Arold und Ralf Kaufmann - nordprojekte Kaufmann & Partner. Kehitystyötä ovat tukeneet seuraavat partnerit:

nordprojekte Wir machen Soziales sichtbar	Nordprojekte Kaufmann Partner Saksa
VHS RENDSBURGER RING E.V.	VHS-Rendsburger Ring e.V. Saksa
R.U.S.Z. Reparatur- und Service-Zentrum	R.U.S.Z. – Verein zur Förderung der Sozialwirtschaft Itävalta
EKOKAARINA Kaarinan Kierrätyskeskus	Ekokaarina Oy Suomi
ŠC Nova Gorica MEDPODJETNIŠKI IZOBRAŽEVALNI CENTER	Solski center Nova Gorica Slovenia
Bulgarian Consultancy Organization	Bulgarian consultancy organisation Bulgaria

1. Johdanto

Erasmus+ projekti "QualiProAIR on luotu kehittämään sekä ammattilaisten että vapaaehtoistyöntekijöiden, jotka työskentelevät maahanmuuttajien parissa ammatillista osaamista ja profiilia. Projektissa on luotu 5 erilaista koulutusmoduulia eri näkökulmista. Kehittämistyössä EU – tason kattavassa laadullistamisprojektissa ovat olleet mukana partnerit eri EU – maista (Bulgaria, Itävalta, Saksa, Suomi ja Slovenia). Vertailtavuuden varmistamiseksi eri EU – maissa moduulit ovat muokattu yksinkertaisiksi. Laatustandardit asettavat kehykset laadullistamistyölle kokonaisuutena, mutta niitä voidaan kuitenkin opettaa erillisinä osakokonaisuuksina. Samoin didaktiivinen ja metodologinen täytöntöönpano voidaan toteuttaa joustavasti.

Projektissa saadut tulokset perustuvat useisiin tapaustutkimuksiin, jotka on toteutettu sekä suorien että epäsuorien hyötyjien kohderyhmissä. Työprosessien arviointien lisäksi projektissa tarkasteltiin tuloksia sekä suorien hyötyjien että epäsuorien hyötyjien näkökulmista. Nykyisten kohderyhmien laadullistamistilanne otettiin huomioon. Tässä huomioitiin tulosten siirrettävyys eri jäsenmaiden tarpeisiin projektin päätyttyä.

Koska käsitteet "laatu" ja laatustandardit" ovat määritelty eri tavoin eri EU – maissa, lyhyet määrittelyt tehdään näille käsitteille seuraavissa luvuissa.

2. "Laatu" and "Laatustandardi" - määrittelyä

Termi "laatu" (latinaksi qualitas = luonne, tila, olosuhde) kokoaa yhteen kaikki oleelliset kohteen, järjestelmän tai prosessin arvioitavat osatekijät. DIN EN ISO 9000:2015-11 (laatuhallintasertifikaatti) mukaan laatu määritetään tasoksi, jossa toimintakohteen eri ominaisuuksien arvioinnit vastaavat asetetut vaatimukset. Tämä määritelmä korvattiin uudella sertifikaatilla DIN EN ISO 8402:1995-08. Laatu muodostuu eri yksiköiden ominaisuuksista, jotka prosessinomaisesti täyttävät niille asetetut vaatimukset. Tämän projektin yhteydessä yksiköt ovat tuotteita, palveluita, konsepteja, luonnoksia, työprosesseja, dokumentointiprosuureja ja prosesseja. Yleisesti ottaen termi laatu ei pidä sisällään laadunarviointia, mutta käytännön elämässä sitä kuitenkin käytetään synonyymina laadun arviointiin. Useimmiten käsite laatu pitää sisällään arvioinnin "hyvän" tai "huonon" asteikon välillä.

Laatua on vaikea mitata. Niiden mittareiden määrittely on oleellista. Laadullistamisen kehykset on määritetty laatustandardeissa; pelkkä laadullistamiskoulutuksen läpäiseminen ei ole riittävä mittari.

Ammatillisessa koulutuksessa ja jatkokoulutuksessa yleisesti puhutaan "hyvästä laadusta" silloin, kun määritetyt vaatimukset täytyvät tehdyillä toimenpiteillä. Mitä korkeampi on asetettu vaatimus, sitä korkeampi on myös laadun arvioinnin kriteeri. Mitattavuuden varmistamiseksi kaikkien prosessissa olevien organisaatioiden on allekirjoitettava ko. arviointikriteerit. Laatustandardit ovat valideja alueesta ja koulutusjärjestelmästä riippumatta. Niiden tarkoitus on, että laatuvaatteet täyttävät asetetut tavoitteet toimintojen kautta. Seuraavassa esitetyt laatustandardit ovat viitteellisiä. Laadullistamisen jatkokehittämistä varten nämä standardit ovat ja täytyy olla edelleen sovellettavissa.

3. Laatustandardit laadullistamisen kehyksinä

Laatustandardit käsittävät kaikki näkökulmat: tekniset yksityiskohdat moduuleissa kuin myös osallistujien ja opettajien / kouluttajien lähtötaaso-vaatimukset, osallistujien lkm:t tarvittavat laitteistot, ajalliset kehykset sekä vaihtoehtoisesti käytettävien ulkopuolisten asiantuntijaverkostojen hyödyntämisen.

Nro.	Tavoitteet ja laatustandardit
1	<i>Osallistujalukumäärät / moduuli</i> Jokaisen koulutusmoduulin osallistujamäärä tulisi rajoittaa resurssien ja kohderyhmän taustojen mukaan (min 5 – max 12).
2	<i>Osallistujien taustavaatimukset</i> Moduulien osallistujien tulisi pitää mielensä avoinna kaikkien intresseille, niin aloittelijoiden kuin ammattilaistenkin. Jos moduuli on suunnattu tietylle kohderyhmälle (esim. ammattilaiset tai vapaaehtoistyöntekijät) sisältöä voidaan soveltaa osallistujien osaamistason mukaan. Jos moduuli on suunnattu ammattilaisille, heidän pitää täyttää tietyt perusvaatimukset liittyen heidän aiempaan koulutukselliseen tai vastaavaan ammattikoulutustaustaan. Jos moduuli suunnataan vapaaehtoistyöntekijöille, heiltä ei edellytetä erillisvaatimuksia.
3	<i>Osallistujien osallistumisen olosuhteet</i> Moduulin alussa osallistujille tulee suoda mahdollisuus nähdä koko relevantti sisältö (listaus ydinsisällöistä) e-alustassa tai laadullistamistarjoajan sivuilla.
4	<i>Jo hankitun tiedon ja kokemuksen arviointi</i> Laadullistamismoduulin toteutus tulee olla joustava ja ottaa huomioon osallistujien aiempi tietämys ja kokemus. Tämä voi johtaa siihen, että joitain osioita voidaan priorisoida ja joitain voidaan jättää kokonaan pois.
5	<i>Opettajan / kouluttajan osaaminen</i> Laadullistaminen viedään läpi opettajan / kouluttajan toimesta läpi, jolla on riittävää aiempaa kokemusta toimimisesta turvapaikanhakijoista, pakolaisista ja maahanmuuttajista ja/tai on tarvittavat tiedot moduulin eri osa-alueista. Opettajalla/kouluttajalla tulee olla pedagogista kokemusta sekä sosiaalista osaamista aikuiskoulutukseen liittyen. Laadullistamisesta vastaava instituutio vastaa opettajan/kouluttajan valitsemisesta.
6	<i>Laadullistamisen premissit</i> Laadullistamisen oppimisympäristö täytyy olla helppojen yhteyksien päässä ja koulutustilat tulee sovittaa tukemaan opetus- ja oppimisympäristöä.
7	<i>Aikarakenne laadullistamisessa</i> Yhden moduulin kesto tulisi rajoittaa kolmeen päivään. Teoreettisen ja käytännön harjoiteosoiden osuudet tulee ajoittaa etukäteen.
8	<i>Varustetaso</i> Varustelutaso tulee sovittaa oppimiskehykseen, osallistujien osaamistasoon.

	Osallistujia informoidaan etukäteen koulutuksessa tarvittavista varusteista. Mikäli joillakin osallistujilla ei ole vaadittavia varusteita, ne on hoidettava etukäteen ennen moduulin alkamista heille.
9	<i>Verkoston ja yhteistyön tuki</i> Tärkeä elementti laadullistamiskoulutuksessa on teorian ja käytännön yhdistäminen ja sitä kautta ao. verkostotoiminta muiden toimijoiden kanssa on tärkeää sovittaa koulutuksen sisältöön. Ulkopuoliset toimijat, jotka tukevat opettajan/kouluttajan työtä koulutuksessa, tulee etukäteen sitouttaa moduulin käytäntöihin; esim. vierailut instituutioihin. Kontaktit osallistujien ja ulkoisten verkostotoimijoiden välillä pitää aloittaa jo etukäteen ja vahvistaa niitä moduulin aikana.
10	<i>Säännöllinen vuorovaikutus laadullistamisesta vastaavan instituution ja opettajan / kouluttajan välillä</i> Mikäli moduulin opetuksesta vastaa useampi kouluttaja/opettaja, heidän välinen vuorovaikutus niin opetuksen sisältösuunnittelun kuin toteutuksen kannalta on oltava sujuvaa ja jatkuvasti päivitettävää. Käytännön harjoitteet on rakennettava siten, että ne on siirrettävissä laadullistamismoduulin sisältöihin.
11	<i>Opetus- ja koulutusmateriaalit</i> Opetus- ja koulutusmateriaalien tulee sisältää kaikki luvatut opetussisällöt laadullistamismoduulissa ja niiden pitää olla osallistujien saatavissa. Opetus- ja koulutusmateriaalit on rakennettava niin, että ne ovat helposti ymmärrettäviä. Opetus- ja koulutusmateriaalien tulisi tukea tietotaidon vahvistumista, pitkän aikavälin hyödyntämistä sekä osallistujien kompetenssin kasvattamista.
12	<i>Moduulien valinta</i> Osallistujien tulee voida osallistua koko laadullistamiskonseptiin, niiden osioihin tai yksittäisiin moduuleihin (esim. sosiaaliset taidot, työmarkkinaorientoituneet moduulit).
13	<i>Laadullistamisen sertifiointi ja yhteensopivuus moduulien sertifiointeihin</i> Laadullistamisen loppuksi osallistujat saavat sertifikaatin, mikäli he suorittavat onnistuneesti loppukokeen. Kun kyseessä on valittu yksi tai useampi moduuli osallistujan näkökulmasta, sertifikaatin saaminen sisällytetään saavutettuihin ja todennettuihin tietoihin nähden. Eri sertifikaattitasot eri laadullistamistasoille (ammattilaiset vs. vapaaehtoiset) ovat olemassa.

4. Laadullistamastandardit didaktiivisista ja metodologisista näkökulmista

Laatustandardien moduulit didaktiivisista ja metodologisista lähtökohdista on rakennettu siten, että ne kattavat kaikki laajat sisällölliset tekijät, kuten aikataulut, metodologiset rakenteet (teorioiden ja käytäntöjen osuudet) laatukontrollin ja testaukset, auktorisoidut opetusmenetelmät ja laadullistamisen tyyppi (kokonaisrakenne, osalaadullistaminen jne.).

Nro.	Tavoitteet ja laatustandardivälineistö
1	<i>Laadullistamisen perusteiden määrittäminen huomioiden laatumoduulit</i> Laatumoduulien tulee kattaa sekä perustason että ammattilaistason tietovaatimukset. Nämä eri osa-alueet tulee kytä liittämään toisiinsa. Sisältö on rakennettu siten, että se eri osaamisalueet voidaan saavuttaa laadullistamisen aikana. Erityisosaamista hyödynnetään vain tilanteissa, jossa kohderyhmä muodostuu erityisalojen ammattiosajista (sosiaalialan työntekijät, ammattikonsultit). Laadullistamismoduulit tulee kytä soveltamaan toteutuksen kannalta siten, että vertailtavuudessa, yksityiskohdissa ja metodeissa voidaan tehdä variointeja.
2	<i>Opetusmenetelmät</i> Menetelmät voidaan valita vapaasti kohderyhmän mukaan (ammattilaiset, vapaaehtoiset) ja niitä voidaan soveltaa tarpeiden mukaan. Menetelmien tulee perustua moderneihin menetelmiin ja teorian sekä käytännön opetuksen tulee kommunikoida keskenään.
3	<i>Syvätason sessiot</i> Moduulien tulisi sisältää ns. syvätason sessioita, joissa harjoitteiden kautta päästään harjoittamaan syvällisemmän ymmärtämisen tilanteita ja sitä kautta saavuttamaan lisää tietämystä.
4	<i>Tilaa palautteille ja keskusteluille</i> Moduulien pitää pystyä tuottamaan tilaa kokemusten vaihtoon, keskusteluille ja palautekeskusteluille Palautekeskustelut pitää dokumentoida systemaattisesti (esim. digitaalisen alustan kautta) kouluttajalle
5	<i>Testaus ja laatukontrolli saadulle tiedolle</i> Saavutettu tieto ja kompetenssi pitää pystyä osoittamaan laadullistamisen aikana välitestauksilla. Välitestaukset on sovitettava kohderyhmän standardeihin (ammattilaiset, vapaaehtoiset). Laajuus ja aika välitestauksessa pitää sopeuttaa sisältöön soviteltavalla tavalla.
6	<i>Loppukoe</i> Mikäli laadullistaminen saatetaan suunnitelmallisesti päätökseen, loppukoe koko opetusprosessista on välttämätön. Jos vain yksi tai muutama moduuleista on opetettu jakson aikana, loppukoe

	pitää soveltaa tähän sisältöön.
7	<i>Olosuhteet onnistuneelle täytäntöönpanolle</i> Jotta saavutetaan onnistunut osallistujamäärä laadullistamiskoulutuksen moduuleihin, 75 % osallistumisaste tulee saavuttaa ilmoittautumisten kautta. Osallistujista 50 % tulee läpäistä lopputesti, jotta moduulin tavoitteet tulevat täytettyä.
8	<i>Säännöllinen laatukontrolli</i> Moduulin lopussa osallistujilta kysytään palautetta kouluttajan tasosta ja opetuksen sisällöistä. Negatiivisista palautteista saadut hyödyt voidaan hyödyntää sisällön jatkokehittelyissä.

5. Laatustandardit osaamisen sisällössä

Laatustandardien sisällöt kuvaavat kaikki ne sisällöt, jotka kuvaavat opetuksen ja koulutuksen rakenteet sekä yleisesti että yksityiskohtaisesti. Edelleen tavoitteet ja sisällöt kuvataan siten, että niiden opettaminen ja soveltamismahdollisuudet eri jäsenmaiden yksilöllisiin tarpeisiin ovat mahdollisia.

Nr.	Tavoitteet ja laatustandardit
1	<i>Moduulien sisältöjen soveltaminen kansallisiin olosuhteisiin</i> Opetuksen pääsisältöjä ei voida muuttaa, jotta vertailtavuus säilyy. Pääsisältöjen alla voidaan tehdä sovelluksia erityisesti kansallisen tason sisältöjen osalta (koulutusjärjestelmät, säännöt, kulttuuriset tekijät ja perinteet jne.).
2	<i>Koulutukselliset ja oppimisen tavoitteet</i> Sovellukset ovat hyväksyttävissä ainoastaan siihen asti, etteivät opetuksen / koulutuksen päätavoitteet eivät muutu. Koulutukselliset ja oppimisen tavoitteet tulee olla läpinäkyviä ja selväksi tehtäviä heti jakson alusta asti osallistujille.
3	<i>Kokonaiskatsaus työttömyyteen liittyvissä asioissa</i> Työllistämisen kysymyksissä osallistujien tulee saada kokonaisvaltainen näkemys oleellisista tiedoista, jotka liittyvät ao. kenttään ja sen yksityiskohtiin. Tiedon jakaminen pitää sisällään sekä teoreettista tietoa että käytännön esimerkkejä.
4	<i>Sisällön rakenne</i> Opetuskokonaisuuksien sisällöt ovat johdetusti yleisestä tasosta kohti yksityiskohtaisempia sisältöjä.
5	<i>Osakohtainen laadullistaminen</i> Osakohtainen laadullistaminen yksittäisissä opetuskokonaisuudessa voidaan toteuttaa. Moduulien sisältö tulee valmistella siten, että yksittäinen opetusyksikkö voidaan valita itsenäiseksi opetuskokonaisuudeksi kokonaismoduulista. Opetusyksiköt moduuleissa voidaan valmistella siten, että siten osalaadullistaminen voidaan toteuttaa täyttämään osallistujien henkilökohtaisten kiinnostusten ja puuttuvan osaamisalueen mukaisesti.

Yhteenveto

Kehitetty laadullistamismalli sisältäen viisi moduulia kehittää osallistujien ammattiosaamista. Työskentely maahanmuuttajakysymyksissä eri EU – maissa tulee saattaa päärakenteiltaan yhteneväiseksi käytännön tason toiminnoista aina yliopistotason koulutukseen asti. Tämän vuoksi on tärkeää analysoida eri maiden konkreettisia tehtävätasoja, jotta laadullistamiskoulutukseen, joka kommunikoi yli EU – jäsenvaltion rajojen, saadaan järkeväksi ja toteuttamiskelpoiseksi. Tätä kautta saadaan myös ko. alan laadullistamiskoulutus yhdenvertaiseksi ja keskenään vertailtavaksi. Laadullistamiskoulutuksen sovellettavuus eri jäsenmaiden tarpeisiin on tärkeää, ei paitsi käsitteellisellä tasolla, vaan myös käytännön tasolla. Kun kehitettyä laadullistamismallia eri moduuleineen sovelletaan eri jäsenmaissa, on suositeltavaa, että sovellutuksissa huomioidaan myös muiden maiden sisältörakenteet. Tämä varmistaa laadullistamisen vertailtavuuden.